

NYNORSK

Nynorsk og bokmål er to variasjoner av norsk. Både nynorsk og bokmål er skriftspråk, og alle dialektene ligger et sted mellom dem. Det er altså (nesten) ingen som snakker ren nynorsk eller bokmål.

Her kan du se noen av de viktigste forskjellene i grammatikk, vokabular og staving mellom de to skriftspråkene. Dette er bare hovedregler og noen generelle forskjeller mellom bokmål og tradisjonell nynorsk. Det finnes mange unntak og alternative former, så du trenger en egen nynorsk grammatikk hvis du vil ha en fullstendig oversikt over nynorsk eller lære å skrive det.

Substantiv

Ubestemt artikkel er *ein*, *ei* og *eit* på nynorsk.

De fleste maskulinene slutter på *-ar/-ane* i flertall. I nøytrum har substantivene ikke *-er* i ubestemt flertall, og de har *-a* i bestemt flertall. Feminin er likt på nynorsk og bokmål.

	Entall		Flertall	
	Ubestemt	Bestemt	Ubestemt	Bestemt
Maskulin	ein bil en bil	bilen bilen	bilar biler	bilane bilene
Feminin	ei jente ei jente	jenta jenta	jenter jenter	jentene jentene
Nøytrum	eit kontor et kontor	kontoret kontoret	kontor kontorer	kontora kontorene

Femininer kan ikke brukes som maskuliner på nynorsk.

Verb

På nynorsk kan verbene ha både -e og -a i infinitiv.

Regelrette verb som har -et i preteritum og perfektum på bokmål, har -ar i presens og -a i preteritum og perfektum på nynorsk. De fleste andre regelrette verbene har samme system på nynorsk og bokmål.

Infinitiv	Presens	Preteritum	Perfektum
å kaste/kasta å kaste	kastar kaster	kasta kastet	har kasta har kastet
å lese/lesa å lese	leser leser	leste leste	har lest har lest
å prøve/prøva å prøve	prøver prøver	prøvde prøvde	har prøvd har prøvd
å snø å snø	snør snør	snødde snødde	har snødd har snødd

Å bli og å være blir bøydd slik på nynorsk

å bli å bli	blir/vert blir	blei/vart ble	har blitt/vorte har blitt
å vere/vera å være	er er	var var	har vore har vært

Adjektiv - komparasjon

På nynorsk lager vi komparativ med -are og superlativ med -ast:

gul - gulare - gulast

Pronomen

Personlege pronomen og possessive pronomen på nynorsk:

Subjektform	Objektform	Refleksivt	Possessiv
eg	meg	meg	min, mi, mitt, mine
du	deg	deg	din, di, ditt, dine
han	han	seg	hans
ho	henne	seg	hennar
det	det	seg	-
vi/me	oss	oss	vår, vårt, våre
de/dokker	dykk/dokker	dykk/dokker	dykkar/dokkar
dei	dei	seg	deira

For bokmål *den* bruker nynorsk *han* eller *ho/henne* avhengig av om vi snakker om en maskulin eller en feminin.

Nynorsk har også det refleksive possessivpronomenet *sin*. Det blir brukt på samme måte som på bokmål.

Staving

Nynorsk bruker mye mer diftonger enn bokmål. Mange ord som har -e- eller -ø- på bokmål, har -ei-, -øy- eller -au- på nynorsk:

heite	hete
drøyme	drømme
ein haust	en høst

Ord som slutter på -lig eller -som på bokmål, slutter på -leg eller -sam på nynorsk:

vanskeleg	vanskelig
morosam	morsom

Mange ord som har -(g)g- eller -(k)k- i bokmål, får en -j- på nynorsk:

hyggjeleg	hyggelig
styrkje	styrke

Vokabular

Slik er spørreordene på nynorsk:

kva	hva
kven	hvem
kvar	hvor
korleis	hvordan
kvifor	hvorfor
når	når

Det er ikke vanlig å bruke ord med an-, be-, -het eller -else på nynorsk. Slike ord i bokmål har som regel andre ord på nynorsk:

anbefale	tilrå
begynnelse	byrjing, start
kjærlighet	kjærleik

Her er noen andre vanlige ord som er forskjellige på nynorsk og bokmål:

berre	bare
ikkje	ikke
mykje	mye
noko	noe
nokre	noen